

hongerigen te eten geven
dorstigen te drinken geven
naakten kleden
gevangenen bezoeken
zieken bezoeken
vreemdelingen ontvangen
doden begraven

De minste van deze is het dienen...

Historisch licht op het pastoraat
'Het feit dat de raad vóór de (financiële) daad wordt genoemd, laat wel zien waaruit die bijstand in de moderne welvaartsstaat voornamelijk bestond.'

Kerk naar buiten

De weerbarstige praktijk van diakonaat

'Citypastoraat was nou niet direct de visie van de parochie zelf.'

En verder:**Van de redactie**

7 werken 2

Column

Zielenroerselen 3

Meer dan het gewone

Een stille engel-in-opleiding 14

Doorgangsdienaars

Roeping of opstapje? 16

En dan nog dit

Interieurs, jubileum & nieuw loket 22

Service

Berichten, agenda en colofon 23

De Achterkant

Diaken Laurentius 24

Van eucharistie naar diaconaat

Voorbij de eerste gedachten
'Kortom, we hebben diakenen nodig. Om het diaconale karakter van de liturgie duidelijker te laten uitkomen. Maar we hebben ook geloofsverdieping nodig.'

Het onderhemd van de bisschop

Dromen van diaconale praktijk

'Het diaconaat is iets wat mensen in het hart raakt.'

7 werken**Redactioneel**

Eens in de zoveel tijd duikt de vraag weer op: doen we wel genoeg? Komen we als kerk wel genoeg toe aan de belangrijkste opdracht die ons gesteld is door de Heer van de Kerk zelf? Een opdracht, net zo simpel als ongemakkelijk, en verpakt in een al even ongemakkelijk verhaal over het al dan niet toegang krijgen tot 'het Koninkrijk der Hemelen': 'Toen ik honger of dorst had, hebben jullie mij (niet) te eten en te drinken gegeven; toen ik er naakt bij liep, hebben jullie mij (niet) gekleed; toen ik ziek was, hebben jullie (niet) voor mij gezorgd; toen ik een vreemdeling was, hebben jullie mij (niet) verwelkomd en toen ik gevangen zat, hebben jullie mij (niet) bezocht.' (Voor wie het wil nalezen, zie Matteus 25). In 1207 voegde paus Innocentius III daar nog een zevende werk aan toe: het begraven van de doden, zodat we uiteindelijk spreken van de zeven werken van barmhartigheid: het zorgen voor de ander die ons nodig heeft. Of, om het in één woord te vatten: diaconaat.

Daar zitten we dan, thuis op de bank, in de kerk de liturgie vierend, in de redactie van een kerkelijk periodiek een thema bepalend, en we vragen onszelf af: doen we er wel genoeg aan? Staat diaconaat niet teveel onderaan in ons lijstje van prioriteiten? En valt ons daarmee ook het lot ten deel, dat de (niet) beoefenaars van deze zeven werken ten deel valt?

We hebben geprobeerd het thema van alle kanten te belichten: vanuit de geschiedenis van onze kerk, vanuit het gegeven een 'kleine speler' te zijn in de samenleving, door het lezen van een oud rapport uit de diepe bureauladen van de kerk, vanuit het gezichtspunt van gewijde diakenen, van wie de naam immers hun opdracht is, vanuit de roeping van zomaar 'een stille engel' in het land en vanuit de vraag wat diaconaat in de praktijk doet met het leven van een parochie. Je kunt er zomaar een zomer zoet mee zijn: denken over die simpele, maar ongemakkelijke opdracht...

Zielenroerselen rond dienstbaarheid

Column Leonie van Straaten

Zo zit ik tijdens de retraite als voorbereiding op mijn diakenwijding met de bisschop te praten over mijn zielenroerselen en zo assisteer ik tien dagen later de bisschop als diaken bij de kerkwijding van Middelburg... En elf dagen daarna komt er een mailtje van de hoofdredacteur van dit onvolprezen blad met de vraag om een nieuwe column en de tip om er een persoonlijke beschouwing over mijn diaken zijn van te maken... Het zal je maar gebeuren!

Diaken zijn. Dat komt niet uit de lucht vallen. Of toch wel? Het is geen mensenwerk, dus als we Gods heilige Geest 'hoger' plaatsen komt er zeker wel iets uit de lucht vallen. Het is een genade, die mij overkomt. En tegelijkertijd is deze roeping in mijn geschiedenis door allerlei ervaringen diep van binnen gegroeid en helemaal van de aarde. Want dat is wat ik in deze tijd beleef: ik heb kracht en zegen ontvangen om te mogen dienen. Dienen als: doen wat gedaan moet worden om God en de naaste tot hun recht te laten komen. In het diepe vertrouwen dat ik dan zelf ook helemaal tot mijn recht zal komen. Dat stemt mij intens dankbaar: het maakt me heel gelukkig dat 'Hij mij in zijn dienstwerk heeft gevraagd'. Dat wordt concreet in iedere eucharistieviering, waarin mijn doen en laten een uitdrukking is van mijn bereidheid om te dienen. Dienstbaar aan de dank en lof aan God: is het daarom dat de diaken het 'Looft en dankt' mag zingen? Het wordt ook concreet in mijn aandacht voor de ander, die zoekt, twijfelt, eenzaam is of om een praatje verlegen is.

Maar de zielenroerselen uit de retraite, hoe is het daar dan mee? Want de opdracht voor de diaken leek me nogal omvangrijk en dat maakte me toch wat onrustig. Kan ik daar werkelijk naar eer en geweten 'ja' op zeggen. Wat was het een opluchting om toe te laten, dat ik niet enkel 'ja' zeg, maar 'ja, zo helpe mij God'. Want dat besef verheldert dat ik niet uit eigen kracht aan die opdracht hoef te voldoen. Een besef dat me bescheiden maakt en nu nog dicht bij de inhoud van 'dienstbaarheid' brengt. Ik ben een medewerkster. Van de kerk, van de bisschop, van de Geest – Deo volente. Mee mogen werken met de kracht van boven: goeie genade!

Vieren, leren, dienen, maar de minste van deze is het dienen...

Wietse van der Velde

Gaat het over de specifieke kenmerken van de Oud-Katholieke Kerk, dan worden liturgie en inspraak op alle gebied genoemd, gelijke rechten voor vrouwen en mannen, warmte en geborgenheid. Wat zelden of nooit klinkt 'een levend diaconaal bewustzijn'. De trits vieren, leren en dienen wordt in bijna ieder parochiebeleidsplan wel opgevoerd, maar de eerlijkheid gebiedt te constateren dat de taak 'dienen' dikwijls niet boven aan de uitvoeringslijst staat.

Valt dat te rijmen met het leven van de kerk van de eerste eeuwen, waarop de Oud-Katholieke Kerk zich beroept als het gaat om haar bestaansrecht te bewijzen? Het is aanwijsbaar dat de diaconale zorg van de jonge kerk in belangrijke mate bijdroeg aan haar groei. Diaken-martelaar Laurentius (+258) weigerde de voor de armen bestemde fondsen aan de Romeinse machthebbers af te staan.* In de parochies in de middeleeuwen - waarvan veel van onze parochies zich als trotse opvolgsters presenteren - werd de zorg voor armen, wezen, weduwen, zwervers en daklozen intensief georganiseerd. In die dagen vielen kerk en staat min of meer samen. De door een stad (in de parochiekerken) georganiseerde armenzorg werd uitgeoefend door de 'Heilige Geestmeesters', zo genoemd, omdat de Heilige Geest werd gezien als de vader van de armen. (Van de dertiende-eeuwse pinkstersequentie *Veni Sancte Spiritus* worden de woorden *pater pauperum* (vader der armen) in ons gezang 471 zwak vertaald met 'der armen troost', maar de originele bedoeling is duidelijk: als de Geest de vader

is van de armen, dan zijn de christenen hun zusters en broeders en mede voor hen verantwoordelijk.)

Gebed en brood

Na de Reformatie (zestiende eeuw) bleven de katholieke parochies in hun schuilkerken zich verantwoordelijk voelen voor de armen onder de huisgenoten des geloofs, maar indien nodig ook voor de armen buiten de eigen kring. Zodra het vanwege de toenmalige politieke situatie maar enigszins mogelijk was, werden er vanuit, maar niet perse door de kerk, colleges opgericht, die de soms mateloze nood onder grote lagen van de bevolking probeerden te lenigen. Door uitreiking van voedsel, kleding en turf en door het verschaffen van onderdak aan weduwen (hofjes!) en wezen. Binnen de beide latere oud-katholieke parochies van Rotterdam werden armenkamers opgericht. Daarvan bestaat en werkt de Sint Jansplaats nog steeds. De ORKA in Utrecht is een soortgelijke instelling.** Grote legaten werden daaraan nage laten om na het eigen overlijden, bij de jaarlijkse mis ter gedachtenis, brood of geld te laten uitdelen aan de armen (dat was dan wel de voorwaarde: gebed voor de overledene in ruil voor brood). Dit gebruik bleef in sommige van onze parochies tot in de twintigste eeuw in stand.

Kerk- en armmeester

De scheuring in de katholieke kerk in 1723 zorgde ervoor dat in vele steden de kleinste groep katholieken de zijde van de Cleresie koos. Met als gevolg dat in bijvoorbeeld Haarlem en Amsterdam de

grote instellingen voor katholieke diaconale zorg in handen kwamen van de roomse partij. Voor sommige kleine parochies van de Cleresie werd het vrijwel onmogelijk om voor hun armen te zorgen. Maar de Armenwet van 1854 liet de armenzorg bijna geheel aan de kerken over. In iedere oud-katholieke parochie werd daarom door de bisschoppen naast het kerkbestuur een armenbestuur ingesteld, dat verantwoordelijk was voor de diaconale zorg aan de geloofsgenoten. In de praktijk was een kerkmeester daarmee tegelijkertijd ook 'armmeester'. Dat de diaconale zorg niet beperkt bleef tot de eigen parochianen, laten de verantwoordingen van giften in De Oud-Katholiek zien, bijvoorbeeld als in Egmond vissersschepen met hun bemanning waren vergaan en aan de lezers van het blad om steun voor de weduwen en wezen werd gevraagd, omdat de plaatselijke kas hierin niet kon voorzien.

Sociale wetgeving

Na een wetsherziening in 1912 nam de armenzorg van staatswege toe en werd de rol van kerkelijke armenbesturen steeds minder belangrijk. Toen na de Tweede Wereldoorlog de sociale wetgeving in Nederland van de grond kwam (denk aan Willem Drees), werd er steeds minder een beroep gedaan op de armenbesturen. Een direct gevolg daarvan was dat de benaming kerk- en armenbestuur bij de statuutswijziging van de Oud-Katholieke Kerk in 1972 werd vervangen door kerkbestuur. Het 'geven van raad en bijstand aan behoeftige leden' bleef wel behoren tot de taken van het kerkbestuur, maar het feit dat hier de raad vóór de (financiële) daad wordt genoemd, laat wel zien waaruit die bijstand in de moderne welvaartsstaat voornamelijk bestond.

Dienen

Mijns inziens heeft het verdwijnen van een duidelijk benoemde diaconale tak van het parochiële leven eraan bijgedragen dat het diaconale

bewustzijn in veel parochies op een laag pitje is komen te staan. Omdat de financiële kant van het diaconaat naar de achtergrond verdween, kon het gebeuren dat de middelen die oorspronkelijk bestemd waren voor diaconale zorg - zeker als die niet afzonderlijk beheerd werden - na verloop van tijd opgingen in het algemene vermogen en voor andere parochiële doelen werden aangewend. Was

er dan toch geld nodig voor een diaconaat project, dan moest er speciaal actie gevoerd worden of, in geval van directe nood, een beroep gedaan worden op één van de nog bestaande grote fondsen binnen de kerk.

Bij veel parochianen leeft het gevoel dat het dienen van mensen in en buiten de parochie - ook in

diaconale zin - bij het christen-zijn hoort. Als ze daar dan vorm aan geven, dan is dat vaak individueel en niet zozeer vanuit of samen met de parochiegemeenschap. Dat in parochies dit aspect geen echte prioriteit heeft, mag dan vanuit de geschiedenis en vanuit de soms kleine situatie verklaarbaar zijn, maar het doet wel tekort aan voluit kerk-zijn.

* zie De Achterkant

** zie pag 22

Diakonie voor de armen, Buurkerk, Utrecht. Uit: 'Ach lieve tijd, dertien eeuwen Utrecht, de Utrechters en hun armenzorg', Jozef Hoevenaer (1840-1926)

Van eucharistie naar diaconaat

Vorbij de eerste gedachten

Mattijs Ploeger - Rector oud-katholiek seminarie

De oud-katholieke kerk lijkt weinig aan diaconaat te doen. Zeker in vergelijking met de tijd en aandacht die wordt besteed aan liturgie, pastoraat, geloofsverdieping en bestuur, lijkt diaconaat een achtergebleven gebied. Terwijl het toch – zou men met heilige verontwaardiging kunnen zeggen – de roeping van een christen is om, in navolging van Jezus, dienend in het leven te staan! Laten we eens kijken hoe het zo gekomen is. Want het is niet toevallig dat de oud-katholieke kerk als gemeenschap weinig aan diaconaat doet en veel aan liturgie, pastoraat en geloofsverdieping. Ik zie twee oorzaken.

Een kleine kerk die keuzes maakt

De eerste oorzaak is de kleinheid van onze kerk. Hoe banaal het misschien ook lijkt, het is nu eenmaal een feit dat de getsalmatige beperktheid van onze parochies ons ertoe dwingt om keuzes te maken, die we liever niet zouden maken. Als het al moeilijk is om de zondagse dienst gaande te houden en een minimale vorm van bestuur overeind te houden, dan schieten andere belangrijke aspecten van het kerkzijn erbij in, zoals het houden van avonden ter geloofsverdieping, het vertegenwoordigen van de parochie in de lokale oecumene en het structureel praktiseren van diaconaal werk.

Uit het op empirisch onderzoek gebaseerde proefschrift van mgr. Joris Vercammen (*Identiteit in beraad, 1997*) heb ik geleerd dat kleinheid kan leiden tot een soort blikvernauwing. Vanuit een

paniecreactie schiet men in de stress, waarbij alleen nog het behoeden van de parochie voor de ondergang op het netvlies staat. Dat is een negatieve reactie, die veel energie kost en weinig oplevert. Eveneens negatief is een reactie die de beperkingen ontkent en doet alsof we alle ballen wel in de lucht zullen houden. Dan pleeg je roofobouw op de mensen en op de gemeenschap. Teleurstelling en frustratie zullen vrij snel het resultaat zijn.

Een positieve reactie op onze getsalmatige kleinheid is het maken van keuzes. Kies ervoor datgene te doen waar je goed in bent of waar het meeste behoefte aan is. Of durf – voor een bepaalde tijd – te kiezen voor iets anders, waardoor misschien nieuwe energie wordt aangeboord. Bijvoorbeeld het gezamenlijk oppakken van een diaconaal project. Bezig zijn met nationaal of internationaal diaconaat verruimt de blik en relativeert navelstaarderij. En als parochie samen aan een project werken versterkt de gemeenschap.

Een kleine kerk die een paar dingen goed doet, schept een positiever klimaat dan een kleine kerk die zichzelf telkens verwijt dat zij bepaalde terreinen laat liggen. Om die reden plaats ik een vraagteken bij de regelmatig terugkerende oproep tot meer diaconaat in onze kerk. Vooral wanneer die oproep wordt gedaan met een moralistische ondertoon. Het is niet waar dat we pas goede volgelingen van Jezus zijn, wanneer we als oud-katholieke parochie een diaconaal project organiseren.

Eigen verantwoordelijkheden voor kerk en samenleving

De tweede oorzaak begint historisch, maar heeft directe relevantie voor het heden. De ‘jansenistische’ traditie waaruit onze kerk voortkomt, ging ervan uit dat je als kerk deel uitmaakt van een groter geheel: de samenleving onder leiding van de overheid. De kerk achtte zichzelf competent op het gebied van geloofsleer en spiritualiteit. En de kerk achtte de samenleving (in het bijzonder de overheid) competent op andere terreinen, met name het wettelijk regelen van sociale en maatschappelijke structuren. Daarmee onderscheidde onze geestelijke voorouders zich van het rooms-katholieke standpunt, dat de kerk beschouwt als de hoedster van *alle* terreinen van menselijk leven en samenleven.

De gevolgen van dit verschil zijn duidelijk aanwijsbaar. De Rooms-Katholieke Kerk vaardigt niet alleen instructies uit op het gebied van geloofsleer en liturgie, maar ook op het gebied van micro-ethiek (bijvoorbeeld abortus, euthanasie, seksualiteit) en macro-ethiek (bijvoorbeeld maatschappijvormen, economie, ecologie). De Oud-Katholieke Kerk is juist zeer terughoudend met het innemen of uitvaardigen van ethische standpunten.

Deze terughoudendheid wordt over het algemeen door de leden van onze kerk bijzonder gewaardeerd. Het betekent immers een grote mate van eigen verantwoordelijkheid – ervaren als vrijheid – om het eigen leven vorm te geven en maatschappelijke keuzes te maken. Het reeds genoemde empirisch onderzoek van mgr. Vercammen in vier Nederlandse oud-katholieke parochies geeft aan dat parochianen deze morele en maatschappelijke vrijheid belangrijk vinden. Het recente empirische onderzoek onder Duitse oud-katholieken (in de IKZ van 2014) van prof. Andreas Krebs (onze hoogleraar in Bonn) leidt tot een zelfde

conclusie. Al maken de Duitse oud-katholieken een interessant onderscheid: ze hechten sterk aan de individuele vrijheid (micro-ethiek), maar vinden wel dat de kerk suggesties moet doen ten aanzien van grote maatschappelijke vraagstukken (macro-ethiek). Denk daarbij in Nederland aan de Quasimodolezing en internationaal aan de reeks conferenties over ‘globalisering en katholiciteit’.

Diaconaat in het dagelijks leven

Dat de oud-katholieke kerk veel doet aan zaken rond geloof (liturgie, geloofsverdieping) en de eigen gemeenschap (pastoraat, bestuur), is dus niet toevallig en komt niet alleen door de kleinheid van onze kerk. Van oorsprong ligt er een bewuste keuze aan ten grondslag: de kerk is de plaats waar we ons met geloof bezighouden en de samenleving is de plaats waar we als gelovige ons leven leiden. In de bredere context van de samenleving maken we – door ons geloof geïnspireerd – onze keuzes op gebieden als politiek, economie, ecologie, kunst, seksualiteit, tijdsbesteding. De taak van een christen om ‘dienend’ in het leven te staan is dus vooral een taak die buiten de kerk, in het dagelijks leven, midden in de samenleving gestalte krijgt.

Diaconaal werk van oud-katholieken in het dagelijks leven – door te mantelzorgen, door aan goede doelen te geven, door als vrijwilliger een bijdrage te leveren – zijn dus niet uitsluitend privébeslissingen die met de oud-katholieke kerk niks te maken hebben. Integendeel: zulke privébeslissingen zijn de concrete gestalte waardoor die oud-katholieken hun geloof vormgeven in hun dagelijks leven. Ik vermoed dat veel oud-katholieken – bewust of onbewust – die verbinding tussen geloof en concrete dienstbaarheid wel aanvoelen. Ook al is de goede daad niet door een oud-katholieke instelling georganiseerd, ook al staat er niet met grote letters ‘oud-katholiek’ op geschreven, toch is het een oud-katholieke diaconale daad, omdat zij verricht

wordt door een oud-katholiek die mede vanuit zijn of haar geloof wordt geïnspireerd tot deze manier van leven.

Eén van de aardige dingen van het doen van huisbezoek is dat je als pastoor (dus als vertegenwoordiger van de kerk) letterlijk buiten de kerk treedt en binnentreedt in het dagelijks leven van die concrete parochiaan. Alleen al daardoor krijg je er een beeld van hoe de verbindingen lopen tussen geloof en dagelijks leven voor deze concrete persoon. Misschien dat pastoors daardoor, nog meer dan andere parochianen, een beeld hebben van wat er aan ‘diaconale levenshouding’ in hun parochie leeft. Het is natuurlijk belangrijk dit niet alleen met de pastoor te delen, maar ook met elkaar, bijvoorbeeld door een gespreksavond te wijden aan concrete voorbeelden van dienstbaarheid in de samenleving en hoe de aanwezigen hun dienstbare bezigheden ervaren in relatie tot hun geloof. Op zo’n avond gaan geloofsverdieping en diaconale bewustwording hand in hand.

Laten we eucharistische mensen worden

Zowel in de oud-katholieke theologie als in de beleving van de meeste parochianen heeft de viering van de eucharistie een centrale plaats. De eucharistie kan die centrale plaats bekleden, omdat zij niet alleen is bedoeld als een ‘liturgisch moment’, maar als een soort kloppend hart, dat het bloed doet stromen naar alle aspecten van ons kerkzijn en ons leven.

Niet in de laatste plaats maakt de eucharistie ons bewust van het diaconale aspect van ons kerkzijn en ons leven. Dat wordt het meest duidelijk wanneer onze liturgie ‘volwaardig’ wordt gevierd, dus met medewerking van een diaken. Bij het klaarmaken van de altaartafel neemt de diaken de gaven in ontvangst. In de vroege kerk waren dit allerlei gaven in natura. De diaken zonderde brood en wijn af en zette ze op het altaar, terwijl ander

voedsel en hulpgoederen naar de sacristie werden gebracht, van waaruit de diaken ze later onder de armen verdeelde. Van dit diaconale gebaar is, in combinatie met het plaatsen van brood en wijn op het altaar, onze collecte overgebleven. Zou het niet zinnig zijn om de collecte op dat moment van de dienst aan een diaconaal doel te besteden? Ik ken enkele parochies waar men tijdens deze ‘opdracht van de gaven’ ook een mand opdraagt met spullen voor de voedselbank. Een heel concrete verbinding van eucharistie en diaconie.

Vervolgens helpt de diaken bij het uitreiken van de communie. De diaconale beweging van breken en delen begint bij Jezus Christus, de diaken bij uitsteking, die kwam om te dienen en niet om gediend te worden. In brood en wijn deelt Christus zich met ons. Het is de bedoeling dat deze ‘godsdienst-oefening’ vervolgens buiten de kerkmuren wordt voortgezet in een diaconaal leven van breken en delen met anderen. Ten slotte is het de diaken, die het ‘Looft en dankt’ zingt. In onze liturgie heeft de tekst geen diaconale betekenis meer, maar vanouds was dit het ‘Ite, missa est’. Moeilijk vertaalbare woorden, die in elk geval een wegzending betekenen. De diaken zendt ons vanuit de eucharistie als gezondenen de wereld in.

Kortom, we hebben diakenen nodig. Om het diaconale karakter van de liturgie duidelijker te laten uitkomen. Maar we hebben ook geloofsverdieping nodig. Om te leren wat voor diaconale dwarsverbanden er worden gelegd in de woorden en rituelen van de eucharistie. Zo zullen we ons diaconale bewustzijn versterken, als kerk, als parochie. En als individuele gelovigen, die ieder op hun eigen plaats in de samenleving hun geloof vormgeven, ook in diaconaal opzicht. Helpend, ondersteunend, zorgend, geld schenkend, tijd bestedend. In een wereld die behoefte heeft aan eucharistische mensen.

Kerk naar buiten Wat serieus diaconaat doet met een parochie

Dio van Maaren

Buiten bij het hek staat Chris, een man van ver in de zestig en een van de kerkgangers van de Rotterdamse Paradijkerk. Ongevraagd wijst hij op pastoor Hans de Rie, die nog in de deuropening staat om de andere bezoekers een goede zondag te wensen: 'Die man hè, die man heeft zoveel voor me betekend. Ik zat helemaal aan de grond, mijn vrouw overleden, mijn geld weg... En hij heeft me er weer helemaal bovenop geholpen.' Een betere intro op een gesprek over diaconaat kun je niet wensen. Dat gesprek is met pastoor Hans de Rie (62) en twee actieve parochianen: Erik Mozsa (40), docent Duits en

geschiedenis, en Henny Kooi (53), communicatieadviseur. Acht jaar geleden begon Hans zijn werk als 'citypastor' in Rotterdam: aanspreekpunt zijn voor de mensen in de grote stad.

Maar het gaat vandaag niet zozeer over het citypastoraat zelf, als wel over wat diaconaal actief zijn betekent voor het leven van een parochie. En de scheidslijn tussen de woorden pastoraat, hulpverlening, diaconaat is maar dun; in en rond de Paradijkerk hebben ze er maar een nieuwe naam aan gegeven: 'spiritueel diaconaat'.

Hans: Ja, of dat begrip de lading dekt, is de vraag, maar het heeft ermee te maken dat je niet alleen tegen een arme zegt: 'Hier heb je wat geld en ga maar weer'. Het gaat om de hele mens. Honderdduizend mensen hier in Rotterdam leven onder de armoedegrens. Maar armoede grijpt het hele mens-zijn aan, het roept allerlei vragen op. En juist bij deze groep gaat het om het gevoel dat ze niet erkend worden in hun spirituele nood: 'Wie luistert er naar mij?' Het citypastoraat nodigt mensen uit om die vragen te stellen. En vanuit het evangelie van Jezus raken die vragen mij zo intens: wat kan ik daar als persoonje mee doen? Ik heb geen

Henny Kooi

zak met geld om uit te delen. Maar ik voel dat mensen ook niet zozeer dat geld willen, maar een omarming. 'Zeg tegen me dat ik een waardig mens ben, luister naar mijn verhaal.' En ik luister. Dat is eigenlijk de insteek van het citypastoraat. En we noemen dat dan maar spiritueel diaconaat.

Erik: Het gaat voor mij ook wel om het materiële bestrijden van armoede. En ik denk dat we als kerk daar nog wel in tekort schieten. We zijn nog maar een heel kleine gemeenschap en als we meer willen, zoals in de Pauluskerk*, dan heb je natuurlijk ook veel meer mankracht en geld nodig en dat hebben we niet.

Hans: Dat had ik ook als beginnend citypastor: ik heb geen middelen en geen mensen, maar er komen wel mensen met hun zorgen bij me. Wat kan ik doen? Maar dan ga je naar buiten en zie je dat er ook anderen in deze stad zijn die dit appel voelen. Natuurlijk de Pauluskerk, maar er kwamen ook allerlei andere sociale en maatschappelijke organisaties op mijn pad. Ik liet me maar leiden en maakte contact. Zo ben ik ook betrokken geraakt bij de Rotterdamse Sociale Alliantie**, die zich inzet voor het probleem van armoede in

Hans de Rie

de stad. Allerlei mensen uit maatschappelijke organisaties zijn daarin vertegenwoordigd. En ik ben daar ook, met m'n boordje. Namens wie? Namens het evangelie. En ik word daar omarmd, omdat het belangrijk is dat ook de kerken vertellen wat er aan de hand is. Met andere woorden: je hoeft het niet allemaal in je eentje te doen, er zijn partners. Maar dan moet je wel uit je kerk durven komen, wel de confrontatie durven aangaan met de harde werkelijkheid. Met de verhalen die ik hoor, kom ik dan weer terug in de parochie, om mensen aan te moedigen ervoor open te staan. Om los te komen van het idee dat je een gesloten geloofsgemeenschap kunt zijn op een eilandje in zo'n grote stad.

Maar zat de Rotterdamse parochie te wachten om daarvan los te komen?

Hans: Nee, het begin was meteen een heel moeilijk stuk van de weg. Citypastoraat was nou niet direct de visie van de parochie zelf. Er klonken opmerkingen als: 'Ach, denken jullie nou echt daarmee de kerk vol te krijgen?' En: 'De mensen die je op het oog hebt, worden toch niet oud-katholiek...' En dat was waar. Je kunt wel praten over groei, maar men heeft onvoldoende gevoel gehad voor dat voorportaal van de kerk; waar de mensen staan

Erik Mozsa

met hun vragen, twijfels en problemen. Die zitten inderdaad niet zomaar in de kerkbanken. Maar de Geest waait waar hij wil en ik ben gegaan. Juist op zoek naar die mensen.

De consensus in het begin was: 'Wij zijn hier parochie, met een eigen pastoor en daarnaast komt er het citypastoraat. Maar daar willen we zo weinig mogelijk mee van doen hebben. Als het dan vanuit de landelijke kerk wordt 'afgedwongen', dan zal de landelijke kerk er ook zelf maar voor moeten zorgen.' Dat was de enige manier om een start te kunnen maken. Wel met de hoop dat er langzaam vertrouwen zou groeien en er een bruggetje zou ontstaan en er vonken zouden overspringen.

Dat bruggetje kwam pas na een jaar of vier, toen je naast citypastor ook pastoor van de geloofsgemeenschap werd?

Hans: Ja, dat was natuurlijk een spannend moment. Maar zo konden we wel die verbinding leggen. Ook omdat er in die vier jaar daarvoor wel een bepaald vertrouwen was gegroeid.

Erik: Ik ben hier drie jaar geleden binnen gestapt en het eerste wat me opviel was de open houding

van Hans. De tweede indruk was die van een gesloten parochie, met hooguit 25-30 mensen in de kerk. Een klein clubje mensen, dat het wel goed had met elkaar, maar met de deuren dicht. Ik denk dat die open houding moest groeien. Wanneer je nu de kerk binnenkomt op zondag, zijn er heel veel mensen, vergeleken met toen.

Zo'n 65 mensen tel ik in de viering. 'Weinig eigenlijk,' klinkt het tijdens de koffie. Wat direct

opvalt is de grote diversiteit: veel verschillende nationaliteiten van herkomst, jong en oud, schijnbaar hoog en laag opgeleid...

Hans: Ik had aan het begin al snel de sleutel gevonden voor het citypastoraat: gastvrijheid. Gasten zijn geen bedreiging, zoals we dat vaak ervaren, maar ze brengen geschenken met zich mee: verhalen, ervaringen, andere gezichtspunten... Maar dat betekent dat je wel open moet staan om die

geschenken te kunnen aannemen. Men was hier al vertrouwd met het openstellen van de kerk in de zomermaanden, maar ik voelde: in de winter zijn er ook mensen met allerlei vragen... En zo heb ik me ingezet om die openstelling uit te breiden naar heel het jaar door. Ook om aan de parochie laten zien wat er gebeurt als de deuren openstaan.

Dan komt er een Surinaams jongetje de kerk binnen, met z'n moeder. Ze kijken rond en opeens zegt dat

jongetje: 'Hier vind ik rust!' Een jongetje met heel veel psychische problemen. We raken aan de praat, hij steekt een kaarsje aan. En dan ziet dat jochie opeens een bordje met daarop het woord 'mis'. En vraagt: 'Meneer, wat betekent 'mis' eigenlijk?' Ga dat maar eens uitleggen. Ik zeg: 'Dat is een lang verhaal, maar misschien moet je dat maar eens meemaken op zondag.' 'Mam, mag ik naar de mis?' Die zondag zit dat jongetje met een prachtig wit overhemd en een stropdas om in de kerk, met zijn moeder en zijn zusje. Hij vraagt aan iemand achter hem: 'Zie ik er netjes genoeg uit voor de mis?' En met de communie komen ze alle drie naar voren om de zegen te ontvangen. Dat zijn goddelijke aanrakingen, waar de gemeenschap ook getuige van is geweest. En ik hoopte en bad steeds maar dat zulke ervaringen zouden kunnen helpen om los te komen van vaste patronen en mee te gaan in het nieuwe.

Sorry, dwaal ik nu helemaal af?

Ja. Maar dat geeft niet...

Henny: Zien doet geloven. Maar het is ook als bedreigend ervaren. En ik begrijp het wel dat mensen bang en boos werden, want alles veranderde. Mensen moesten iets loslaten, waar ze heel vertrouwd mee waren. Zekerheid, veiligheid. 'Er komen opeens allerlei vreemde mensen de kerk binnen en die mensen willen ook nog wat. Waarom moet het nu anders? Wat deden we dan vroeger fout?'

Erik: Het gaat niet om goed of fout, maar om de kern van kerk zijn. De kerk moet zich steeds vernieuwen en zich steeds weer naar mensen toekeren. Ik denk dat we met het citypastoraat en met die openheid naar iedereen, of ze nou moslim zijn of atheïst of hindoe of boeddhist of wat dan ook, een belangrijke stap hebben gezet.

Maar er zijn ook parochianen weggelopen?

Hans: Ja. Mensen die echt weerstand hadden, zijn weggegaan. Zo'n zes, zeven personen.

“ Het is nieuw, het is groter, het is wellicht bedreigend, maar het is wel goed.

Henny: Maar van zo'n kleine gemeenschap is dat natuurlijk wel een heel substantieel deel.

Erik: Maar het was niet zo van: 'Dag, toedeledoki en zoek het maar uit.'

Maar je hebt ze ook niet kunnen overtuigen om te blijven. Hoe voelt dat?

Hans: Dat doet pijn. En daar moet ik ook die pastorale insteek hebben om er voorzichtig bij te kunnen komen, wat er aan motieven onder ligt. Het hoeft ook niet perse aan het citypastoraat te liggen, want er is zoveel veranderd. Het kan best ook zo zijn dat het aan mij als persoon ligt...

Henny: Dat doet ons allemaal pijn. Er is nooit het gevoel geweest van: 'Nou jammer joh, je kan niet mee, dus bekijk het maar.' De bisschop is hier laatst

ook nog geweest, die heeft het ook weer gezegd: 'Ik wil echt dat gesprek met jullie aangaan, want het kan niet waar zijn dat je hier je thuis niet meer vindt. Maar als mensen echt niet meer willen... En sommigen hebben hun thuis in andere oud-katholieke parochies gevonden.'

Wat was jullie bijdrage aan de vernieuwing?

Henny: Ik denk dat ik de laatste twee, drie jaar dat veranderproces op mijn manier ook wel een handje geholpen heb. We hebben het kerkblad vernieuwd en de website, we zijn wat evenementen op een andere manier gaan organiseren...

Erik: ...we hebben een PR groep opgericht...

Henny: ... en daar wilde ik wel lid van worden, als communicatieadviseur. We moeten laten zien dat we er zijn. En niet alleen dat we er zijn, maar ook mensen vragen om binnen te komen.

En de communicatie 'naar binnen'?

Henny: Hadden we dat maar beter en zorgvuldiger gedaan! Ik denk dat we in ons enthousiasme en onze bevoegenheid niet altijd genoeg gecommuniceerd hebben over het 'wat, waar, hoe en waarom'. Dan moet ik wellicht ook m'n hand in eigen boezem steken. Ik denk dat daar terecht wel opmerkingen over zijn gemaakt. Want hoeveel mooie resultaten er ook van kwamen, vaak klonk nog de opmerking: 'Ja, maar wij wisten het niet' of: 'Maar waarom moet het nou zo?' Dat betekent dat we alle zeilen bij moeten zetten in de communicatie en moeten blijven reiken naar de mensen die er voorheen al waren, om te zeggen: 'Blijf nou bij ons. Het is nieuw, het is groter, het is wellicht bedreigend, maar het is wel goed.'

Erik: Ik geef les en soms heb je een klas die het heel erg leuk heeft met elkaar. Maar aan het einde van het schooljaar wordt zo'n klas gesplitst. Of komen er allemaal nieuwe gezichten bij. Sommige

leerlingen willen dat het gewoon het oude, gezellige clubje blijft. Maar dat kan niet. Voor mij bestaat er ook niet zoiets als een kerk die om zichzelf draait, er moet uitwisseling plaatsvinden. We leven in een ontzettend verbrokkelde maatschappij en er zijn heel veel mensen die op zichzelf leven, met heel veel eenzaamheid, armoede en weggestopte pijn. Ik vind dat de kerk dat niet moeten laten liggen. Maar tegelijk vind ik het vreselijk jammer als mensen zeggen: 'Ik wil hier niet meer zijn' of: 'Het is niet meer mijn kerk.' Dan denk je: 'Zitten we nou helemaal verkeerd? Die mensen komen hier al jarenlang en dan...'

En dan ben jij ook nog eens de nieuwkomer...

Erik: Ja. En ligt het dan aan mij dat het niet langer dat gezellige groepje is? Dat soort vragen borrelen natuurlijk wel op.

Henny: Het doet wel pijn als er door jouw inzet en enthousiasme stemmen klinken die zeggen: 'Ja, maar wie denk jij wel niet dat je bent?' En er zijn opmerkingen van: 'Ja, ze komen allemaal wel binnen maar ze worden geen lid en ze dragen ook niet concreet bij...'

Je hebt eigenlijk niks aan al die nieuwe mensen, Hans...

Hans: Ja, hoe moet ik dat nou zeggen? Voorwaarde is dat je hen aanvaardt in de situatie waar ze zich bevinden. Dat kan zoekend zijn, tastend. Maar er kan ook iets gebeuren, waardoor ze toch denken: ik wil hierbij horen. Zoals jij, Erik, jij zei: 'Ja, ik

wil gedoopt worden' of zoals jij, Henny: 'Ik wil het vormsel ontvangen.' Dat is een proces waar je geduldig op moet kunnen wachten. Maar dan gebeurt het ook. We willen misschien wel te snel resultaten. Ik geloof dat er uit die spanning iets kan groeien, maar dan moet er wel ruimte zijn.

Maar je hebt ook nieuwe leden nodig...

Erik: Ja, dat is natuurlijk het punt. We zijn een kleine gemeenschap, met gemiddeld zeventig, tachtig mensen in de vieringen. Dat is groeiende, maar het is nog steeds heel weinig als je al je plannen wilt uitvoeren.

Henny: De afgelopen drie jaar hebben toch diverse mensen functies op zich genomen. Ook jonge mensen die er voorheen niet waren en het nu wel gaan doen. Dus het komt wel. Het heeft tijd nodig, maar ook vertrouwen.

Er zijn ook mensen in de kerk die zeggen: 'Je kunt niet alles doen in een kleine kerk, dus het is niet zo vreemd dat diaconie wat minder aandacht krijgt.'

Hans: Maar dan haal je het hart weg van waar het in de relatie met Christus om gaat! Dan verschuilen we ons achter de façades van liturgie en geschiedenis, maar is het hart er uit. Het gaat niet alleen om actie, daar hebben we ook de mensen en het geld niet altijd voor, maar om deelgenoot te worden van iemands leven. Doe mee in grotere verbanden, zoek medestanders in andere organisaties en initiatieven, maar doe mee!

Want het hart van de kerk is de diaconie?

Hans: Een kerk die niet diaconaal is, is een mindere kerk. Het hart van de kerk zijn niet alleen de woorden of rituelen, maar is het aan de slag gaan in de dagelijkse situatie. Delen met elkaar. Dat ervaar ik als de kern van het geloof. Ik vind het heel pijnlijk als diaconie steeds weer naar het onderste gedeelte van de begroting geschoven wordt. Ook in kleine parochies zou diaconaat zoveel meer om het lijf kunnen hebben. Omdat er daardoor ook iets met onszelf gebeurt. Het is niet alleen maar van: 'Ik help jou, want dat moet van mijn geloof', maar de vluchteling en de arme, die laten jou zien waar het ten diepste om gaat.

* Het Diaconaal Centrum Pauluskerk komt op voor álle mensen in Rotterdam en omgeving die het zonder hulp niet redden: dak- en thuislozen, verslaafden, psychiatrische patiënten, mensen zonder verblijfsvergunning, mensen zonder betaald werk, jongeren zonder gevoel voor richting in hun bestaan en kwetsbare ouderen. Uitgangspunt voor de Pauluskerk is het belang en het 'perspectief op beter' van deze mensen.
www.pauluskerkrotterdam.nl

**De Rotterdamse Sociale Alliantie (RoSA!) is een netwerkorganisatie van ervaringsdeskundigen, vrijwilligers en beroepskrachten van armoede-organisaties die de armoede in Rotterdam onder de aandacht wil brengen van de Rotterdammers en politici. Zij gaat daarbij eventueel daarvoor noodzakelijke acties niet uit de weg.
www.rosarotterdam.nl/

Meer dan het gewone

Overpeinzingen van een engel-in-opleiding

Laurette van Geene - parochiaan in Hilversum

Thema

Best een confronterende vraag: 'Schrijf jij eens iets over stille engelen. Want dat ben je toch eigenlijk wel een beetje...' Ha ja, ben ik dat? Wat is een 'stille engel' eigenlijk? Zijn wij dat niet allemaal? Nu ben ik niet theologisch onderlegd, wel weet ik dat een engel (van het Latijnse 'angelus') een boodschapper is. Het is geen mens. Dus ben ik zeker geen engel. Ik ben trouwens ook niet echt stil. Toch roept het idee 'stille engel' wel wat associaties bij me op.

Ik houd van boeken. Een intrigerende titel kan me al hebberig maken, zelfs zonder te weten waar het over gaat. In de goed gevulde boekenkast van mijn ouderlijk huis stond vroeger het boek 'Meer dan het gewone', van F. Boerwinkel. Het bleek te gaan over de Bergrede, maar vooral de uitdagende titel is me tot op vandaag bijgebleven. Ik hoorde er een oproep in om meer dan het gewone te doen en te zijn. Nadenkend over stille engelen is mijn eerste associatie: meer dan het gewone. Gevolgd door de gedachte dat je iemand als een engel ervaart door wat hij of zij voor je doet. Maar is dat eigenlijk wel zo, gaat het over doen?

Op zoek naar een oude rouwkaart in een laatje vol herinneringen stuitte ik op een ietwat vergeelde brief, 35 jaar geleden ontvangen van een oud-klasgenoot na ons eindexamen. Tijdens het lezen kwam een verbleekte herinnering bovendrijven. Het was een ontroerende bedankbrief van de ene tiener aan de ander. Zijn moeder werd ziek en overleed, vlak voor ons examen. Zover ik weet, heb ik helemaal niets bijzonders gedaan. Wel weet ik nog, dat ik hem heb 'gezien'. Gevraagd, geluisterd. Was dat 'meer dan het gewone'? Daar was ik me toen, als zeventienjarig meisje, in elk geval niet

van bewust. Toch heeft deze klasgenoot iets door mij heen ontvangen. In zijn woorden: 'Jij weet het waarschijnlijk allang niet meer, maar ik zal nooit vergeten hoe je er voor me was.'

Recent hoorde ik een verhaal over mijn vader, die op een late avond wat ongemakkelijk aanbelde bij een collega en zei: 'Ik had zomaar het gevoel dat ik hier moest zijn.' Volgde hij zijn intuïtie of het zachte sturen van de Geest? De ontvanger van zijn bezoekje destijds heeft het in zijn herinnering bewaard. Voor hem was het meer dan het gewone.

Ik herken wel iets van mezelf in die reactie van mijn vader, zoveel jaren geleden. Een jaar of tien terug viel plotseling de moeder uit een jong gezin weg. Daarna speelde er regelmatig een radeloos verlaten, moederloos jochie op onze huiskamer-vloer. Ik merkte bij mezelf dat ik daar iets mee moest, al had ik geen idee hoe. Het viel me op dat we als volwassenen zo vaak praten over de hoofden van kinderen heen. We zien ze wel, voelen medelijden, maar we nemen ze niet echt serieus. We aarzelen en stuntelen, maar scheppen weinig ruimte om te luisteren. Maar wanneer wij goed luisteren, kunnen kinderen zelf kiezen of ze iets met ons willen delen. Het jongetje van toen heeft heel wat uren bij ons doorgebracht. We hadden het over alles en niets. Vaak noemden we mama's naam, gewoon tijdens de dagelijkse dingen. En als ik hem thuisbracht bij z'n oma, dronken we daar nog even thee. Soms zei oma: 'Hoe gaat 't nou met hem? 't Gaat best aardig he?'

Zo is het me in de jaren die volgden vaker overkomen, dat ik van dichtbij groot verdriet en rouw in gezinnen meemaakte. Misschien toevallig, misschien omdat mijn ogen ervoor zijn opengegaan. Je

staat letterlijk met lege handen en probeert niet te vragen hoe het gaat, maar alleen te zeggen: 'Ik kom zomaar even bij je zijn.' Er gebeurt niks bijzonders. Een rondje lopen op een rottige, zware dag. Even een kop koffie. Soms alleen maar dat *WhatsApp* berichtje om te laten merken dat je weet dat het moeilijk is. Het blijven noemen van de namen. Even stil durven staan, naast elkaar. Rondom me zie ik anderen op dezelfde manier leven. Goed om zich heen kijken en zien waar ze even nodig zijn. Dit kunnen we allemaal, als mensen met elkaar, daar hoeven we geen engel voor te zijn.

Pas dit jaar leerde ik wat theorie achter mijn instinctieve handelen van destijds. Manu Keirse (klinisch psycholoog, doctor in de geneeskunde

“ Ik ben in de basis nog steeds dezelfde als dat meisje van zeventien, luisterend naar een klasgenoot

maar vooral ook schrijver van indringende boeken over verlies en rouw) benadrukt hoe essentieel het is dat we eerlijk en open omgaan met kinderen, jongeren en volwassenen. Alleen zo helpen we ze om verdrietige ervaringen te verweven in hun leven. Manu's boeken staan vol met levenslessen uit een lange praktijk van zorgvuldig aanwezig zijn. Vooral leerde hij me dat wij, naasten, mogen stoppen met 'doen', maar juist oefenen in 'zijn'. Niet zoveel zeggen. Vooral krachtig luisteren. Misschien is dat het stille wel, van die stille engel. Met de woorden van Quaker-theoloog Douglas Steere: 'De ziel van de ander tot onthulling luisteren zou wel eens de grootste dienst kunnen zijn die we een ander kunnen bewijzen.' Minder doen, meer zijn?

Als ik terugkijk op de afgelopen jaren, ben ik in de basis nog steeds dezelfde als dat meisje van zeventien, luisterend naar een klasgenoot. Ik ben gegroeid, dat wel. Minder spontaan, minder naïef en minder radicaal misschien. Maar ik geloof nog steeds hetzelfde. Dat wij, als mens en als gelovige, geroepen zijn om - in het heel gewone - handen, voeten, ogen, oren van Christus op aarde te zijn. Samen mens-zijn voor Gods aangezicht omsluit voor mij diaconaat, pastoraat en eenvoudigweg vriendschap. Naaste zijn. Nabij zijn.

En heel soms, als ik over mijn schouder kijk, vang ik een glimp op van de mens die ik zo graag wil worden. Visioen van een engelachtige? Doordat ik omkijk struikel ik...een paar schrammen en blauwe plekken rijker ben ik weer mijn oude zelf. Terug in de dagelijkse banale realiteit. Ik mag dan aspiraties hebben om engelachtig te worden, maar ben absoluut nog in opleiding.

Doorgangsdiaken

Dienaar of halve pastoor?

Louis Runhaar

Het drievoudig ambt van diaken, priester en bisschop is voor de Oud-Katholieke Kerk van wezenlijk belang. Toch zien we de diaken in de praktijk maar weinig. De meeste diakenen in onze kerk staan voorgesorteerd om priester te worden. Het zijn zogenaamde *transeunt* diakenen (van het Latijnse *transire*: passeren, overgaan, voortgaan). Kun je als ‘doorgangsdiaken’ wel echt diaken zijn? Of komt het ambt er dan te bekaaid vanaf? We vroegen vier jonge priesters en twee kersverse diakenen en naar hun ervaringen.

Pastoor Victor Scheijde:

Ik had destijds te weinig ruimte om het diaconaat ten volle te beleven als een zelfstandig ambt en om het buiten de liturgie en het parochiepastoraat handen en voeten te kunnen geven. Als pastoraal werker en later diaken, was ik meteen al ‘de pastoor’. Ik denk eerlijk gezegd ook dat we als kerk te klein voor zijn voor een zelfstandig diaconaat. Dat geldt in elk geval voor de bezoldigde variant. Ik denk dat het wel goed zou zijn als wij landelijk of diocesaan een soort ‘aartsdiaken’ zouden hebben, iemand die is vrijgesteld om zijn of haar ogen open te houden voor nijpende zaken op de grens van kerk en samenleving en om parochies en pastores daarbij te betrekken.

Voor mij begon de diaconale betrokkenheid pas na de priesterwijding. Ik heb toen gemerkt dat je als drager van een ambt ineens de positie hebt om aandacht te vragen voor iets wat niet goed loopt. Als pastoor vroeg ik via Twitter eens aandacht voor de Groningse voedselbank: ik had dezelfde dag nog SBS6 Hart van Nederland en RTV Noord aan de lijn.

Pastoor Robin Voorn:

Diaken blijf je altijd. In de liturgie blijf je als priester doen wat je als diaken ook al deed. Ik beleef dat zelf vaak bij het gereedmaken en afruimen van het altaar. Diaken zijn is een dienende taak. Doordat ik als transeunt diaken volop bezig was met de voorbereiding op het priesterschap en het pastoraat, bleef de invulling van het diaconaat in mijn geval grotendeels liturgisch. Maar het was wel werkelijk diaken zijn en ik heb dat als zeer waardevol ervaren. Doordat je het ineens bent, word je je bewust van voornaamste taken van de kerk: het evangelie verkondigen en omzien naar de naaste. Het streven is om te blijven omzien naar mensen. De zorg voor de naaste is centraal, het is de basis van het ambt.

Diaken Leonie van Straaten:

Voor mij persoonlijk is zowel door de voorbereiding als door de diakenwijding zelf het besef écht gaan leven dat diaken zijn een zelfstandig, waardevol ambt is. Niet dat ik daarom nu afzie van mijn vraag om de priesterwijding, want daartoe ‘weet’ ik mij geroepen, maar ik zou het waardevol vinden voor onze kerk als er een aantal permanente diakenen zouden zijn die dit als hun heel eigen roeping verstaan. Ik was voor mijn wijding al aangesteld als pastoraal werker en na mijn wijding is dan ook niet opeens alles anders. Maar het is wel zo dat het ambt mijn werk kleurt en nieuwe inspiratie geeft. Ik

ben me ervan bewust dat alles ‘dienen’ is, zoals mgr. Gaillot schreef: ‘Als de kerk niet dient, dient zij tot niets.’

Concreet drukt dit dienen zich uit in de liturgie, als ik mag voorgaan als diaken naast de priester of als ik de bisschop ergens in het land assisteer. Maar niet minder zichtbaar is het als ik op huisbezoek ga of ‘er ben’ voor wie binnenloopt in de kerk. Als ik onze eigen parochianen of onbekende mensen zie en luister naar wat hun diepere vragen zijn. Daarnaast ben ik naar vermogen vanuit onze parochie als diaken ‘in de stad’ aanwezig, onder andere bij de lokale Raad van Kerken en binnenkort ook bij de Oecumenische Raad van Noord-Eindhoven. De tijd is beperkt, maar als diaken doe ik ook vrijwilligerswerk! Het stemt me dankbaar dit alles te mogen doen. Er zo te zijn is in mijn ogen de beste voorbereiding op de volgende wijding, waarmee geen einde zal komen aan de taak om er te zijn en te dienen.

Pastoor Helen Gaasbeek:

Ik heb het diaken zijn als zeer bijzonder ervaren. Het raakte me iedere keer weer om op die manier bezig te mogen zijn: het Evangelie te verkondigen, te bidden, het altaar te bereiden. Het heeft een duidelijke meerwaarde, dienend en verwijzend.

Als diaken was ik vooral bezig op liturgisch, pastoraal, catechetisch en organisatorisch terrein. Daarnaast bereidde ik mij voor op het pastoraat.

Buiten de kerkdeuren heb ik daarom niet veel kunnen doen op sociaal-diaconaal gebied. Dat vond ik wel jammer, maar de twee kleine aanstellingen, in Hilversum en Leiden, maakten het lastig om op dat gebied concreet iets bij te dragen. Ik heb op een gegeven moment ook voor mezelf uitgesproken dat datgene wat nu niet lukt, later ook nog kan. Als pastoor ben je niet opeens ontslagen van de diaconale taak.

Dat het permanente diaconaat in onze kerk weinig ontwikkeld is, ervaar ik wel als een gemis. Tijdens mijn studie aan het Seminarie viel het mij al op dat er veel over het drievoudig ambt wordt nagedacht, maar dat de diaken vaak alleen maar wordt genoemd of zelfs helemaal buiten beeld blijft. Ook in vieringen krijgt het drievoudig ambt nu niet bepaald een drievoudig gezicht, als de diaken alleen maar bij uitzondering aanwezig is. Om die reden vond ik het in mijn periode als diaken belangrijk om beschikbaar te zijn voor het assisteren van de bisschop. Ik ben bij veel diocesane en landelijke aangelegenheden als diaken aanwezig geweest en hoop op die manier iets van de eigenheid van het diakenambt tot uitdrukking te hebben gebracht.

Dat de meeste diakenen op weg zijn naar de priesterwijding, heeft invloed op de beeldvorming. Ziet men een echte diaken of toch vooral een pastoor in spe? Wanneer de wijdingen elkaar snel opvolgen, wordt het beeld versterkt van het diaconaat als een veredelde opstap naar het priesterschap. Dit punt wordt gelukkig ook door anderen gezien en doordacht, dus ik ben benieuwd wat de toekomst nog brengen gaat.

Diaken Jutta Eilander:

‘En? Wanneer word je nou echt pastoor?’ Die vraag werd mij op de dag van mijn diakenwijding een aantal keren gesteld. In de week die erop volgde vertelde een aantal mensen me dat ze hoopten dat ik mijn ultieme doel – het priesterschap, naar hun idee – toch maar snel zou mogen bereiken.

Dit is wat ik als pasgewijd diaken en werkzaam als assistierend pastor, het meest direct merk van het diakenambt in onze kerk: je wordt gezien als een soort incomplete priester. Natuurlijk weet iedereen wel dat een diaken zijn of haar speciale taken heeft, maar liever ziet men toch een ‘volwaardig pastoor’, die die taken ook

wel kan doen. Ik begrijp dat ook wel. In een parochie moet van alles gebeuren, is er veel aan de hand en priester-zijn is wel zo duidelijk. Toch wil ik het liefst nog wel een poosje diaken blijven. Ik hoef niet binnen een paar maanden te ‘trans-iren’ naar priester. Dat heeft twee redenen. Ten eerste omdat ik in mijn werk als diaken ook voor het eerst in een parochie werkzaam ben. Het kost tijd om je in te werken, je takenpakket als pastor helder te krijgen, de mensen te leren kennen en je weg te vinden in het vieren van de liturgie. En dus óók om je plek als diaken te ontdekken. Ten tweede vind ik het zo mooi wat in het kerkboek bij de taken van de diaken vermeld staat: de diaken zorgt voor de behoeftigen, zieken en noodlijdenden, versterkt de gelovigen, staat terzijde wie twifelen en bekommert zich om wie onverschillig zijn. Natuurlijk doe je dit als priester ook, maar ik zou het niet goed vinden als mijn diakenperiode zo vol zou zitten met inwerken en de reguliere liturgische en parochiële assistentie, dat ik hier niet op mijn eigen manier invulling aan zou kunnen geven. Dat is dus de uitdaging voor de komende tijd!

Pastoor Louis Runhaar:

Mijn diakenschap heeft iets meer dan een half jaar geduurd. Ik voelde me erg prettig in dit ambt. Het paste bij mij, want van nature ben ik graag ‘de tweede man’. In andere hoedanigheden ben ik bijvoorbeeld graag de secretaris. Met plezier vervulde ik de dienende liturgische taken die bij de diaken horen. Toch was ik niet helemaal tevreden, want ik vond dat ik ook buiten de liturgie, of liever gezegd, vanuit de liturgie wat met mijn diakenschap moest. En dan niet alleen in het parochiepastoraat: ook in de samenleving. Mijn gedachte was: ook een tijdelijke diaken is een volwaardige diaken.

Bovendien vond en vind ik dat we als kerk ook buiten de kerkmuren te vinden moeten zijn. In de praktijk bleek dat nog niet eenvoudig, want de agenda zit snel vol met pastoraat, bestuur, catechese, liturgie en oecumene. Toch lukte het mij om een aantal werkbezoeken af te leggen, aan het AZC en aan de Voedselbank in Amersfoort, waarmee onze parochie banden heeft.

Voor mij waren dit goede ervaringen, omdat het dienende aspect van ambt en kerk hierdoor beter in beeld is gekomen. Ik heb vaak gehoord dat je het diakenschap moet meenemen in je priesterschap. Dat is ook zeker mijn voornemen: proberen oog te hebben en te houden voor die mensen waarvoor we er als kerk kunnen zijn en contacten onderhouden met mensen die zich inzetten voor de benadeelde naaste. Tijdens mijn werkbezoeken ontdekte ik bovendien een nieuw aspect: hoe belangrijk waardering en steun vanuit de kerk is voor de mensen die -vanuit welke levensvisie ook- hun medemensen dienen. Als kerk moeten we onze handen uit de mouwen steken. Maar soms is dat alleen maar om te bidden en te applaudiseren.

Het onderhemd van de bisschop

Diaconale werkers gevraagd

Adrie Paasen

// **Het onderste kleding, het onderhemd, symboliseert voor mij het diaconaat. Het is onzichtbaar, maar het ligt het dichtst bij het hart. Dat ontroert me altijd weer.**

Er was eens een droom. Over het permanent diaconaat. Over een diaconale kerk. Het bleef niet bij dromen. Er kwam een diaconale werkgroep. Er kwamen diaconale commissies. Er kwam een diaconaal project. En even, heel even leek het erop dat de droom werkelijkheid zou worden. Er kwam een diaconaal consulent. Er kwam een diaconale raad. Maar in de uitvoeringsfase bleef de droom steken.

Al in de jaren zeventig zijn er mensen in de kerk die dromen van een volwaardig permanent diakenambt. Deze droom raakt vermengd met een andere droom: de toelating van vrouwen tot het ambt. Er volgt een wreed ontwaken in stikdonkere nacht als de Internationale Bisschoppen Conferentie van 1976 bijna unaniem vaststelt dat toelating van de vrouwen tot het ambt niet mogelijk is, maar er breekt toch een straaltje morgenlicht door als dezelfde IBC in 1982 verklaart dat vrouwen wel toegelaten kunnen worden tot het diakenambt. En de Synode besluit tot één gelijkwaardig permanent diakenambt voor mannen en vrouwen.

Pastor Grete Verhey

Het project diaconaat

Wat zou de kerk zijn zonder commissies, onderzoeken en rapporten? Enkele opeenvolgende commissies verdiepen zich in de vraag hoe dit permanent diaconaat gestalte kan krijgen in de kerk, maar – het zijn tenslotte dromers – openen een wijder vergezicht door zich te richten op de vraag: Wat is diaconaat en wat is de diaconale opdracht van de kerk? Alleen vanuit een visie daarop kan in hun ogen zinvol over taak en opdracht van de Oud-Katholieke Kerk en van eventuele permanente diakenen gesproken worden. Dit leidt tot een project van twee jaar, dat zich richt op besluitvorming op basis van een theoretisch onderzoek en bespreking en praktische oriëntering in de parochies. Grete Verhey, die lid van de diverse commissies is geweest, krijgt de opdracht dit proces als studiese-cretaris uit te voeren en te begeleiden.

Bij de praktische oriëntering zijn vijftien gespreksgroepen uit dertien van de 26 parochies met in totaal 113 deelnemers betrokken. In de scriptie die Grete Verhey voor haar kerkelijk examen schrijft, is een uitvoerig verslag te vinden van het diepgaande theologisch onderzoek en van de praktische oriëntering in de parochies. Het resultaat daarvan is een voorstel, dat in enigszins gewijzigde vorm door de Synode wordt aangenomen. Er komt een landelijk diaconaal werker (diaconaal consultant), voorlopig voor twee jaar. Er komt een Diaconale Raad. En er komt een taakomschrijving voor de diaconale werkers in de parochies.

Een aantal jaren later wordt de functie van diaconaal consultant opgeheven en verdwijnt ook de Diaconale Raad. In geen enkele parochie is een diaconaal werker aangesteld. In enkele parochies heeft nog enige tijd een diaconale werkgroep gefunctioneerd. Van de vermoedelijk enige overgebleven parochiële werkgroep hebben de leden onlangs aangegeven dat zij ermee stoppen. De droom is vervlogen, stuk gelopen op de realiteit. Of toch niet? We vragen het aan de dromenvangster bij uitstek: Grete Verhey.

De beelden

Grete: 'Ik vind het aanstellen van diaconale werkers nog steeds een goed idee. Diaconaat is er altijd in de kerk, maar het ging en gaat om de vraag: hoe krijg je het ondersteund en maak je het blijvend zichtbaar? En daar kunnen diaconale werkers voor zorgen. Er is een plek voor hen in de landelijke kerk, naast de bisschop, in het diocees: diakenen zijn altijd met de bisschop verbonden geweest. En daaraan gespiegeld past een diaconaal werker in de parochies, naast pastoor en kerkbestuur.'

Op basis van jarenlange ervaring heb ik drie beelden bij diaconaat gekregen. Het eerste is het beeld van de draaideur: tussen de parochie en de

samenleving, tussen de kerk en de wereld, een constante beweging, van binnen naar buiten en van buiten naar binnen.

Het tweede beeld heeft te maken met iets wat ik eens las over het aankleden van een bisschop, waarbij deze drie kleden over elkaar aan kreeg. Het onderste, het onderhemd, symboliseert voor mij het diaconaat. Het is onzichtbaar, maar het ligt het dichtst bij het hart. Dat ontroert me altijd weer. Het diaconaat is iets wat mensen in het hart raakt. Je burens van wie er één overlijdt of werkeloos wordt: het raakt je. Mensen in de parochie die in de problemen komen: het raakt je.

Het derde beeld is dat van de ongebaande weg. Je weet niet hoe je het moet doen met die burens, je voelt je geraakt door de problemen, van mantelzorgers, van ouderen die verkommeren, van vluchtelingen, maar je weet niet wat je eraan kunt doen.

De draaideur: de vraag naar de constante factor. Diaconaat stopt nooit. Je kunt even veel geld ophalen, iets bereiken voor een project, maar het houdt niet op, het is nooit hetzelfde, je moet altijd weer opnieuw kijken. Neem bijvoorbeeld liturgie: we weten allemaal hoe we moeten vieren, het is een bekend stramien, er is een lezingenrooster, er zijn gebeden in het kerkboek. Er zijn natuurlijk wel nieuwe ontwikkelingen, maar het is toch altijd een bekend patroon. Maar voor diaconaat geldt altijd: hoe doe ik het nu weer? Hoe pak ik dit nu aan? Het vergt trouw, volharding.

Diaconale werkers

En daarom werd gedacht aan een diaconaal werker: iemand die er altijd is, die probeert het zichtbaar te maken, zorgt dat er aanknopingspunten zijn, helpt zoeken. Er zijn altijd parochianen die ermee te

maken hebben: in de wereldwinkel, in het vluchtelingenwerk, in de mantelzorg.

Diaconaat zit in alles: in de liturgie, in je preek, je voorbeden, in het doel van de collecte. Daarin kunnen parochianen die bezig zijn met diaconaal werk zich herkennen en gesteund weten. Er zijn ook mensen die zich geroepen voelen tot de geestelijke zorg voor zieken, gevangenen, ouderen. Dat heet dan wel pastoraat, maar het is OOK een vorm van diaconaat. Er is nu in het reglement opgenomen dat deze mensen een zending van de kerk krijgen. Je bent gezonden door de kerk. Waarom noemen we dit dan niet gewoon een stukje diaconaat van de kerk? En hoe maken we het zichtbaar? In Utrecht heeft een paar keer iemand die in de geestelijke verzorging werkt, iets daarover verteld in een dienst.'

Waarom diaconale werkers in plaats van diakenen? Grete: 'Ik heb wel een beetje de hoop gehad dat er permanente diakenen zouden komen. Maar die mensen zijn met een lantarentje te zoeken. Zelf heb ik me destijds afgevraagd: Waarom zou ik priester worden? Waarom zou ik geen diaken blijven? En als er een paar vrouwen naast me hadden gestaan die voor het priesterambt waren gegaan, was het een heel ander verhaal geweest. Maar ik stond nu op deze weg en wilde daar niet voor weglopen.'

Altaartafel en krant

Dat er sinds die tijd geen diakenen-uit-overtuiging zijn opgestaan, dat het niet gelukt is om diaconale werkers in de parochies te vinden, heeft er denk ik mee te maken dat het zo'n ongebaande weg is, dat het zo ongrijpbaar en onzichtbaar is. Kijk naar Hans de Rie: die maakt het diaconaat waar, weliswaar niet als diaken, maar als pastoor, maar we kunnen elders in dit blad lezen hoe moeizaam dat gaat, hoeveel pijn en moeite het kost.

Het ligt ook aan de kleinheid van de kerk. Er zijn vooral priesters nodig: mensen die alles in huis hebben. En ook priesters dragen het onderhemd, het doopkleed. Dat dragen we allemaal. Het gaat om wat mensen direct ter harte gaat. Het geloof van mensen, dat krijgt de concretisering vaak waar ze geconfronteerd worden met nood, in hun eigen leven, hun eigen lijf, direct om zich heen. Ze komen dan naar de kerk in de hoop dat ze iets horen of een handvat krijgen voor de zorgen en vragen waarmee ze rondlopen in hun eigen leven. Moet je dat diaconaat noemen?

Individueel doen we van alles, maar het is vaak niet opgenomen in het geheel van de parochie. Iemand die wekelijks in de wereldwinkel staat, zou het fijn vinden als het in de voorbeden genoemd wordt. Maar je weet het lang niet altijd van elkaar. Het is zo dichtbij je hart; dat maakt dat ik telkens denk: we kunnen het ook niet loslaten, we kunnen niet denken: we zijn te klein. Mensen kunnen in tranen zijn uit bewogenheid om de zorg om mensen, om wat ze op de televisie zien. Als kerk moeten we ze helpen daar een weg in te vinden, in de voorbeden, maar ook door te laten blijken dat we het zien.

Kort geleden was er ergens een gebedsdienst. Er waren mensen bezig de kerk gereed te maken. Iemand had een krant op de altaartafel gelegd. Hij werd daarop aangesproken door iemand anders: dat kan niet. Maar als je een altaartafel niet alleen als eucharistietafel ziet – in de oude kerk waren de armen, de weduwen en wezen het altaar; daar hoort de krant ook bij. Het gaat om het verbinden: de kerk met de wereld, de krant met de heilige ruimte.'

Nee, de droom is niet vervlogen, hij wordt gedragen door de vleugels van de realiteit, door de dromers die doeners zijn. De priester is diaken gebleven en de gelovigen troosten, bemoedigen en helpen. Landelijk is er regelmatig aandacht voor het diaconaat, bijvoorbeeld op de Synode van 2013, waar enkele parochies en Sinte Barbara hun diaconale werk presenteerden, maar inmiddels heeft Sinte Barbara zichzelf opgeheven, hebben we de beloofde uitwerking van de aanbevelingen nog niet gezien en is er in veel parochies geen gerichte aandacht voor het diaconaat. Het zou dus toch goed zijn als er diaconale werkers zouden komen, zowel in de landelijke kerk als in de parochies.

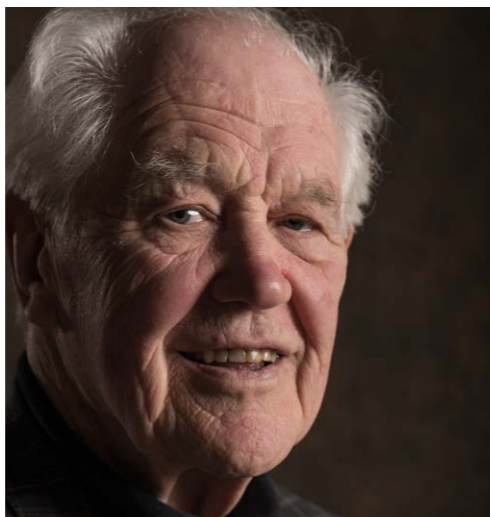
// **Je voelt je geraakt door de problemen: van mantelzorgers, van ouderen die verkommeren, van vluchtelingen, maar je weet niet wat je eraan kunt doen.**

Eén diaconaal loket Vernieuwde aanpak individuele hulp

Voor hulp aan mensen die in een situatie zijn gekomen waarin de reguliere hulpverlening tekort schiet of ontbreekt bestaat er sinds vele jaren voor de pastores/parochies van de Oud-Katholieke Kerk de mogelijkheid een beroep te doen op de ORKA (de Oude Rooms-Katholieke Aalmoezenierskamer) te Utrecht en op de Sint Jansplaats te Rotterdam. Deze mogelijkheid geldt voor alle oud-katholieke parochies en niet alleen voor die in de plaats van vestiging van de fondsen. Tot dusverre werd zo'n verzoek door de pastoor aan één van de fondsen gericht. ORKA en Jansplaats werken al langere tijd en steeds intensiever samen. Zij hebben nu besloten om te komen tot één centraal adres voor deze vorm van diaconale hulp. Vanaf dit najaar kunnen de pastores met behulp van een helder aanvraagformulier – met alle garanties van geheimhouding en vertrouwelijkheid – de aanvragen richten tot één centraal adres, waarna beide organisaties een gezamenlijke beslissing nemen. Door deze vernieuwde aanpak hopen ze hun doelstelling – hulp aan mensen in de knel – beter te kunnen vervullen.

60 jaar priester Jubileum Antonius Jan Glazemaker

Zondag 1 juli 1956: In Hilversum, waar hij opgroeide, werd Teus Glazemaker tot priester gewijd door de toenmalige aartsbisschop van Utrecht, monseigneur Andreas Rinkel. Zes decennia later, op zondag 3 juli 2016, vierde bisschop emeritus Antonius Jan Glazemaker zijn zestigjarig priesterjubiläum in de parochie in Amersfoort. De jubilaris ging samen met pastoor Runhaar voor in een feestelijke eucharistieviering in een afgeladen parochiekerk. Onder de meevierende aanwezigen ook vele oecumenische gasten. 'Niet wat we presteren, maar wat we ontvangen, is wat werkelijk van belang is', aldus de aartsbisschop emeritus in zijn preek, reflecterend op de lezingen van het apostelfeest HH. Petrus en Paulus en terugkijkend op zijn eigen veelbewogen loopbaan. Na de viering werd in Joriszaal, tuin en kerk nog lang en genoeglijk nagepraat en ontvingen Antonius Jan/Teus en zijn echtgenote Gerda vele welgemeende felicitaties.

Kerkinterieurs Kerken kijken op eigen bodem

Velen zullen tijdens hun vakantie in het buitenland kerken binnen lopen, maar dat in eigen land niet zo vaak doen. Niet verwonderlijk, aangezien veel kerken behoudens de zondag gesloten zijn. Maar ook vanwege de onbekendheid met de rijkdom aan kerkinterieurs in Nederland. Onlangs verscheen op initiatief van het Museum Catharijneconvent en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed een kloek boekwerk met daarin honderd geselecteerde interieurs, zorgvuldig gekozen voorbeelden uit duizend jaar cultuurgeschiedenis. Een selectie op basis van de kunsthistorische waarde en de gaafheid van het interieur. Een grote variatie van kerkinterieurs uit verschillende stromingen binnen het christendom en jodendom. Ook oud-katholieke voorbeelden ontbreken niet: uit de schuilkerkperiode zijn de zeer uiteenlopende kerken van Den Haag en Zaandam opgenomen en uit de vorige eeuw de Utrechtse kathedraal en de iconische kerk te Leiden. Vijftig auteurs werkten mee aan de beschrijvingen en slechts één fotograaf, Arjan Bronkhorst, maakte de fraaie prenten. Prijs € 49,95 te verkrijgen bij Museum Catharijneconvent of in de boekhandel.

Officiële berichten

De Aartsbisschop van Utrecht heeft:

- met ingang van 1 april 2016 mw. L.M. Janssen opnieuw aangesteld als kerkmeester van de parochie van de H. Georgius te Amersfoort, voor een periode van vier jaar.
- op 3 april 2016 mw. L.M. van Straaten tot diaken gewijd in de parochiekerk van de H. Maria Magdalena te Eindhoven en haar per diezelfde datum opgenomen in de Geestelijkheid van het Aartsbisdom Utrecht.
- op 10 april 2016 de kerk van de H. Augustinus te Middelburg gewijd.
- met ingang van 1 mei 2016 de heer J.W.A. v.d. Meer eervol ontslag verleend als kerkmeester van de parochie van de H.H. Johannes de Doper, Maria Magdalena en Laurentius te Schiedam.
- met ingang van 4 februari 2016 dhr. L.B.G.M. Koolen herbenoemd met dispensatie als kerkmeester van de parochie van de H. Maria Magdalena te Eindhoven, voor een periode van twee jaar. Met ingang van 1 mei 2016 is aan kerkmeester mw. W.M. Schrover eervol ontslag verleend.
- met ingang van 8 februari 2016 mw. C.A.J. Kievith-v.d. Veer eervol ontslag verleend als kerkmeester van de parochie van de H.H. Barbara en Antonius te Culemborg.
- met ingang van 1 mei 2016 dhr. A.P.J.G.M. Roebroek aangesteld als kerkmeester van de parochie van de H.H. Maria en Ursula te Delft, voor een periode van vier jaar.
- op 21 mei april 2016 de weleerwaarde vrouwe drs. H.A.J. Gaasbeek tot priester gewijd in de kathedrale kerk van Ste. Gertrudis te Utrecht en haar per diezelfde datum benoemd als assistierend pastoor van de parochie Hilversum en als pastoor van de parochie Leiden. Per diezelfde datum is de hoogerwaarde heer drs. P.E. Brommet eervol ontslag verleend als pastoor van de parochie Leiden.
- met ingang van 1 juni 2016 dhr. R. van Helden aangesteld als kerkmeester van de parochie van de H. Maria Maior te Dordrecht, voor een periode van vier jaar.

De bisschop van Haarlem heeft:

- met ingang van 1 april 2016 mw. A.C. Dalebout-Zaal en dhr. J.G.M. de Jong opnieuw aangesteld als kerkmeester van de Statie van de H. Elia te Mijdrecht, voor een periode van vier jaar.
- met ingang van 1 juli 2016 mw. H.M. Dokter-v.d. Ven opnieuw aangesteld als kerkmeester van de parochie van de H. Nicolaus te Krommenie, voor een periode van vier jaar. Per diezelfde datum is eervol ontslag

verleend aan kerkmeester G.Leijen.

- met ingang van 1 juni 2016 opnieuw benoemd tot lector van het Bisdom Haarlem dhr. J.P. van Riessen, voor een periode van vier jaar.

Het Collegiaal Bestuur heeft m.i.v. 1 april 2016:

- Dhr. A.J. Blok en dhr. C.J. Borst herbenoemd tot leden van het bestuur van de Stichting Old Catholic and Anglican Airport Ministry (OCAAM), beiden voor een periode van vier jaar.
- De zeereerw.vr. J. Kolkman, de hoogerw.hr. H.Münch, de zeereerw.hr. E.Th.F.M. Cortvriendt, mw. H. Witters en dhr. E.A. Koren benoemd tot coördinator resp. leden van de Werkgroep Vorming en Toerusting, allen voor een periode van vier jaar.
- Dhr. G.P. Arentsen, dhr. B. Klijnsmit en dhr. P. v.d. Steen benoemd tot leden van de Raad voor de Kerkmuziek, allen voor een periode van vier jaar.
- Mw. E. Bekkering, de zeereerw.vr. M. Liebler, mw. H.W. Romeijn-van Berkel en dhr. D.C.H. Ross benoemd tot leden van de Stuurgroep Lectors, allen voor een periode van vier jaar.

En:

- met ingang van 1 mei 2016 mw. G. Veerman eervol ontslag verleend als lid van de Bisschoppelijke Commissie Catechese.
- met ingang van 1 juni 2016 dhr. N. Lenten opnieuw benoemd tot penningmeester van het bestuur van de Stichting Oud-Katholiek Museum, voor een periode van vier jaar.
- met ingang van 1 juli 2016 mw.drs. M.C. Vos-Maan herbenoemd tot plaatsvervangend lid van de Adviescommissie inzake Kandidaten Ambtsbedieningen, voor een periode van vier jaar.

*Namens het Collegiaal Bestuur,
M. Konings-Roobol, secretaris.*

Agenda

5/9 - 19/9 - 3/10 - 17/10 - 31/10

ORKA Utrecht

Cursus Theologie voor belangstellenden:
<http://www.okkn.nl/?b=3814>

11 en 13 oktober 2016

Clusterbijeenkomsten Synode, resp. Utrecht en Haarlem

Colofon

De Oud-Katholiek is een periodieke uitgave van de Oud-Katholieke Kerk van Nederland, verschijnt zeven keer per jaar en wordt verspreid op alle oud-katholieke adressen in Nederland.

Redactie

Yvonne van Doesum, Robert Frede, Inge van Maaren, Adrie Paasen, Louis Runhaar, Wietse van der Velde, Emile Verhey, Dio van Maaren.

Redactieadres

redactie@okkn.nl of:
Kamerlingh Onnesweg 167
1223 JE Hilversum

Vormgeving

Sync. Creatieve Producties, Hilversum

Productie

Nilsson, Goes
ISSN 0 167 3963

Redactiesluiting: 14 juli 2016

De volgende Oud-Katholiek verschijnt eind augustus.

Abonnement

Bent u niet oud-katholiek maar wilt u deze uitgave wel graag ontvangen? Voor € 25,- per jaar zenden wij u het blad graag toe. Een briefje met volledige adresgegevens kan naar: registratie De Oud-Katholiek, Koningin Wilhelminalaan 3, 3818 HN Amersfoort. Of: info@okkn.nl

Giften welkom op: NL68 INGB 0000 2250 00
t.n.v. Oud-Katholieke Kerk van Nederland te Amersfoort.

Verantwoording foto's (voor zover bekend):

Alle foto's: Dio van Maaren, muv p. 5: Wikimedia

De heilige martelaar Laurentius van Rome leefde in de derde eeuw in Rome tijdens de christenvervolgingen. Hij werd omstreeks 225 geboren in Huesca (Spanje) en bekleedde tot het jaar 258 in Rome het ambt van diaken.

St. Laurentius is patroon van de stad Rotterdam. Als diaken was hij ook belast met de zorg voor de (heilige) boeken en wordt daarom vereerd als patroon van de bibliothecarissen. Hij is ook de beschermheilige van koks, pastei- en banketbakkers, kolenbranders en brandweerlieden.

In zijn tijd in Rome zijn er 46 priesters, zeven diakenen en zeven subdiakenen; daarnaast leven er zo'n 1500 weduwen en noodlijdenden, die afhankelijk zijn van de kerk. Naast kerkelijk administratieve taken heeft aartsdiaken Laurentius ook het beheer over de giften die binnenkomen voor die behoeftigen.

Een jaar voor Laurentius' dood ontnemt keizer Valerianus I de christenen het recht van vergadering, sluit hij hun godshuizen en

verbiedt ze eigen begraafplaatsen te gebruiken. Paus Sixtus II draagt echter toch de mis op in de catacomben, maar hij wordt verraden en op 6 augustus samen met vier van de zeven diakens ter dood gebracht. Laurentius wordt ook gevangengenomen, maar niet meteen gedood. De keizer eist eerst van hem dat hij al de rijkdommen van de kerk en ook de heilige boeken die hij beheert, aan hem overhandigt.

Als Laurentius verlov vraagt om het gevraagde op te halen, besteedt hij zijn tijd door alle bezittingen van de kerk aan de armen uit te delen. Als hij vervolgens met lege handen, maar met een grote groep arme mensen terugkeert bij zijn rechters, verklaart hij, wijzend op deze groep: 'Ziedaar de schatten van de Kerk'. Daarop wordt hij gemarteld en geroosterd boven een vuur en tenslotte onthoofd in de tempel van Antoninus en Faustina op het Forum Romanum. Later, tijdens de bloeitijd van het christendom in Rome, wordt deze tempel als kerk aangewezen en naar hem vernoemd. Zijn naam- en sterfdag wordt gevierd op 10 augustus, de vermoedelijke datum van zijn dood in het jaar 258.

Laurentius. Door Carlo Crivelli, ca. 1435 - ca. 1498
Tempura op hout, San Silvestro in Massa Fermana, Italië